

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

"Slogom rastu zemlje stvari, a s logom sve pokvarci" № 101

— Uredništvo i odpravnost našega listu: VIA TORRENTE br. 12. —

Napodiplani se dopis u tiskaju. Prijedložena je vremena tiskaju po 5 nov. svaki redak. Oglašen od 8 redakata do 80 nov. za svaki redak više 5 nov. i li u slučaju opozivljavanja uz pogodbe sa upravom. Novi se štiju poštarskim napisnicom (asergno postale) Ime, prosim i najbržu poštu valja točno označiti. Komu list ne dodaju na vrlošte, neće u odpravnosti biti u otvorenu platu, za koju se na plaće poštardine, ako se invana naplaćuje i Reklamator. Dopis ne se vratiš ako se u tiskaju. — "NAŠA SLOGA" je u svakog četvrtka na delom arku. Novi plama štiju se na uređenje ili odpravnost. Nebiljegovani listovi se ne primašu. — Prodajeta s poštarnom atoži 5 for., na soljaku 2 for. na godinu. Nasjorno fr. 50 i 12 pol godine. Izvan carovine 5 nov.

Na južnih granicah carvine.

Pod ovim naslovom donosi uvaženi česki list »Politike» članak, što ne ga mi nižu u cijlosti našim čitanjem prihodnjom, pridržavajući si pravo o njom da skorije pobliže progonit.

U uvodu spominje rođeni list, kako se nije jošto o. kr. namjestnik barun Protis u Trst stalno navrata, to izražava želju, da bi važno poslovno namjestništu u Trstu on ili tko drugi čvrstom rukom čim prije opot poprije. Zatim nastavlja ovako:

»U Primorju, gdje je pučanstvo velikom većinom slavensko narodnosti, gospodariju izključivo italijanizam. Činjava zemlja, od Pradila pa unutar kvarnerskih otoka, oživjena jo talijansko-pokosjtu. To uveliki svoj tomolijski dijelom u naravi samo stvari, povjosteničkoj predaji, u gospodarstvenih uvjetih, koji su učinili preko noga proučeni, a dijelomice pale propsekuju se rečeno potalijaniziranje umjetnim načinom. Za našu čitatelju nije to ništa nova. Mi smo tokom nedavno u nizu članaka, pisanih od kompetentne osobe, razjašnili stanje u markgrofski fteri. U Gorici i Gradiški, gdje je imadu Tarijanu učinjen uza so, jesu tamoznji Slavoni još više oživjeni nego li su to njihovi suplonomici u Istri. U gradu Trstu i okolicu držu se Slovenci vrlo mučno napram talijanskog manjini, koja je zaala čitavu upravu obično voljkom sprotnošću pod svoju vlast spraviti. Nu nisu u ostalom samo Slavoni u Primorju nadvladani, već oni dijeli istu sudbinu i sa Niemi. Posjedom i intligencijom izteždu se važne njemačke manjine u Trstu i u Gorici jesu politički posvo kontumacirane.

Zaostro je, da postoji takovo stanje, koje može imati samo tu posledicu, da otudj Primorje carevinu, ali je mnogo zaostroje, da se ono od strane oblasti naprosti tri. Da leži Trst ili Gorica ondje, gdje se nalazi Linat ili Dobrecin, nobi bilo toliko na stvari, nu ovdje se radi o vrlo izloženih pograničnih zemljeh. Smije li se taj pozdravati takav duh, koji je sve prije, nego li odan carevinu ili čisto austrijski?

Ogradjujemo se uopred proti samoj pomisi, kao da bi htjeli sve Talijane Primorja radi zlih i nepatriotičnih težnjih obudit. Na to nitko niti ne-pomisli. Neda se pak tojiti, da postoji irredentistička stranka; nepobito jest nadalje, da ta stranka, kojoj je ujek sloboda na jeziku, najnemilosrdnije tlači slavenski i njemački život. Faktum jest, da pokazuju možda ova stranka izvana austrijanizam, to da je ona ujek pripravna novac, što no njoj ga država pruža, rudo primati, ali je također istina, da okreće u svakoj zgodji

Austriji i trajnim probitkom austrijsko države s ovi ledja.

Pitanje, što da se proti tomu stanju poduzmo, i kako da se austrijskoj ideji na Adriji, na južnoj granici carevine, do pobjede pomognu, postala jo malo po malo tako gorućim, da neda već mnogo dugo ostati noreščenim. Jedan jo dio činovništva bez dvojbojstvenih stanja, kojo ne so jo u Primorju razvilo. Uzgojeno u prodajah i nazorih, vladajućih okolo god. 1800. nemožo si to činovništvo niti ponimati drugo upravo u onoj zemlji osim talijansko. Ovdje možu vladati — ako imado dobro voljo i čvrsto voljo — pronadi Arkhimedovu točku, na koju njoj valja uprijeti polugu. Ni i parlamentarno stanje Primorja zahtjeva promjenu. Primorje imade sadu se napodpunih 700.000 stanovnika tri zemaljska sabora, tri zemaljska kapotana i tri zemaljska odbora. Trst, Gorica-Građanska, Istra imado svaki za sebe svoje zemaljsko zastupstvo, jer tako hodo Schmerlingov pravilnik, a g. pl. Schmerling bio je, stvarajući takođe ustrojstvo, samo dužnim bastinikom grof Stadion-a, koji je u svojoj uredbi zemljah od god. 1840. početku Istru u tri dijela su trima zastupstvima podio.

Ipak možu se Stadion nečim opravdati, ili barem nečim izpričati, nego se o vitozu Schmerlingu nemožo kazati. God. 1848. i 1849. bilo je Trst doistina »città fedelissima», u ovo doba barem revolucije pokrenuo se on kao najvjajniji između vjernih. Tada je moglo biti opravданo, da se njegov položaj brižljivo čuvu, to da se ga ne preduče — milost i nomilost peslavidi kejeg manje vjernog življa.

Na Trstu moglo se tada zanesti a na ostalo dijelo Primorja, u kojih bijašo slavensko pučanstvo u politički su uljuljano, njo se tada niti računalo.

Sada je tomu posevo drugačio, ili bolje rekuć, upravo protivno. U Trstu vodo glavnu rječ skrajni življivi; u Gorici postoji nasuprot umjetno stvorenna slavenska i njemačka manjina, koja sačinjava skoro polovicu svega pučanstva, a u Istri bitišo umjetno kontumacirana slavenska većina.

Da su tri malušni zemaljski zabori spojeni u jedan ilirski zabor, tada bi tui imalo državi odano slavensko pleme odlučnu promos, a uz to došli bi i Niemci u Trstu i Gorici, koji su sada politički posvo mrtvi, do svojeg prava. Pogibelji pak se neima ni traga, da bi mogli biti Talijani tlačeni, jer pošto sačinjavaju oni skoro dvije petine pučanstva u zemlji, nebi njim se moglo u zaboru naškoditi, ako bi umjereno postupali. Tričanju i omu irredentizmu iztežlo bi se tim izpod noguh zemljiste; gospoda bi se

moglo u tričanskom občinskom zastupstvu i nadalje zabavljati, nu politički bili oživjeni. Dakako, ako se hodo provočati tako radikalno promjeno, tad se notroha bojati vremena, sila i truda. Svakoga se nemožo odmah za tu, misao prodobiti, jer se mora kod tog prokinuti svaki odnosni stanovišni običaji i sm poštovanja vriodnim ipak zastavljanim proglašenji, a takav posao nije za svakoga. Program ovaj nije nopravodljiv. Mi govorimo dakako o provočbi zakonitih putova, jer svaku drugu pravdelubu bi odsudili. Privolu pozvanih faktorih bi se postiglo kad bi se za tim ozbiljno idlo. Bismarck je jednom kazao:

»Ja se neću kopitati preko niti, kod nas prokopljeno, se često proko istu jer su tomu tako hodo. Prodružimo li se pak ozbiljno, da se hodo proči preko njih, tada naprudio stvar sama od sebe. U svih velikih svrnh, koliko u umjelosti toli u politici, što je napokon takodjor umjelost, odlučuju volja.

Pogled po svetu.

U Trstu dan 1. decembra 1886.

Zasjedanje delegacija primiče se krajem. Danas snatala se jošto ugarska delegacija, da proglaši ona zaključke, kojo je Njeg. Vol. potvrdilo. Skupnih sjednicah obiju delegacijah nebjijačevaj put pošto su se obje delegacije u svih točkama složile. Prešlog petka progovorio je u austrijskoj delegaciji dalmatinski zast. dr. Klađo bosanskoj upravi i o bosansko-dalmatinskim željznicama. On je savjetovao vlasti, da ne udara u Bosni visuših poreza, da se troši sav prihod na pravosjetno i gospodarstvene svrhe, a gledje željznicu, da bi se ove imale pripojiti obstojećim željznicam, jer onakvo kačko jesu, neodgovaraju svojoj svrsi.

Carskim pismom od dne 28. novembra t. g. sazvani su zemaljski sabori. Ugarski sabor držao je prošlo subote sjednicu, te se je za tim odgodio dok delegacije svoje razprave nedovršene.

Hrvatskom saboru bi prihvjeta osnova zakona o ukinuću sudbenih stolova u Žemunu, Vinkovim i Vukovaru te o ustrojenju sudbenog stola u Mitrovici. Nadalje bi primljeno protegnutje bilježniškog reda za cilju kraljevinu Hrvatsku. Jučer i danas razpravlja sabor o noveli kazneveč postupnika.

Bečki listovi potvrđuju, da je gradjanski uoglavnik za Bosnu i Hercegovinu barun Nikolić podnio ostavku. Dok se njegovo mjesto nepopuni, zaustupat će gradjanskoga delegatika administrativni ravnatelj barun Kučera.

Iz Biograda bio se pronio glos, da se je ušlo u trag velikoj utevi proti kralju Miljanu. Službene srpske novine oprovravaju tu vlast.

Kako se »Pol. Corr.« piše iz Petrograda, promjonto se jo položaj sasme, otkako se bugarski vlasti opire kandidaturi kneza Nikole od Mingrelije. Dečelo svaljivula se je poslavito na Rusiju odgovornost za to, što se bugarski kriza nemožo rješiti. Europejska diplomacija siliša je u Petrogradu, da ruski kabinet označi svojeg kandidata, to ga uvjorava, da će ga Europa stalno primiti, izuzam možda orlogorskoga knoza Nikoljku, ili njegova zeta Potra Karagjorgovića. Ruski kabinet popustio je tomu pritisku. Europejski kabineti nisu nipošto odčinili kandidaturu kneza Nikole od Mingrelije, samo Englezka je odgovorila, da trieba prije sačuvati misiona bugarskoga naroda. Po ovom je jasno, da je bugarski odpar inspiriran iz Londona, a osim toga boje se u Petrogradu, da se tim načinom želi raditi proti ruskim točnjima.

Iz Sofije piše, da je turski poslanik Gadban sfandi pitao Karavolova, da li bi bio spremna podupirati kandidaturu kneza Nikole od Mingrelije. Karavelov odgovorio je, da taj izbor nije moguć, jer je knoz od Mingrelije Čorkez, a po berlinskom ugovoru zabranjeno jo Čorkezom boraviti u Bugarskoj.

Iz Odese brzojavljaju, da je tamo prisipio general Kaulbars iz Carigrada na voćer uputio se jo brzim vlastom u Petrograd. Da 50 bugarskih izseljnika priredilo mu je na kolodvor ovaciju. Državni odvjetnik sovjetskog suda Tsofanov oslovio ga je zovom, na što su prisutni odneli Kaulbarsa na rukuh u vagon.

Porta zamolila je regenoju, noka neizaslijelo vlastim deputaciju, pošto je porta povela pregovore sa Rusijom. Regencija odvratila je, da neima prava primiti deputaciju, da izvrši mandat Sobrana; u ostalom uvjeren je, da će deputacija, razloživ vlastim situaciju, samo olakšati portino nastojanje.

Sultan odlikovao je generala Kaulbarsa podiolv mu visoki turski red. —

Rumunjski kralj imenovan je svoga brata kneza Leopolda Hohenzollerskoga vlastnikom pukovnije, a njegova drugoga sina, princa Ferdinandu drugim poručnikom u istoj pukovniji. Ovoga svojega nečaka predstavio je ujedno kod parada časnicičkom sboru svetim govorom kao svojega eventualnoga naslednika rekavši: »Kao sučlan moje obitelji mogao bi biti još jedan pozvan, da cuva moje djecu i nastavi moju tradiciju.«

Kako javljaju iz Madrida, povučeni su u kortesih natrag svi pred-

lozi o negodovanju proti vlasti radi njezina postupka u vremenu poslednjeg vojničkog ustanka. U sonatu razložio je bivši ministar finansijah, s kojih je razlogao odstupio.

Njemački car Vilim primio je 28. pr. m. predsjedništvo sabora, te je u razgovoru spomenuo novo osnovno o povećanju vojske, o kojih se car nada, da će ih parlament primiti. I ostali parlamenti, reče car, susreću potrebe vojske najvećom spremnostu. Njemački mora znati, da su ju susedne države nadležili. Car nada so u ostalom, da će se mi udržati.

U Dubljinu držana je 28. nov. konferencija najviših državnih dostažnivatelja. Zaključeno je, kako javljaju, da se poprimi energetično mjero proti izgradnji Štampa i proti nezakonitom udruživanju u tu svrhu, da se zapriči plaćanje zakupnine.

Razprava proti R. Camusu.

U poslednjem našem broju objavljeno donosiči pohištvo opis ova razprava; zato ovo nisu dana, da odrađimo zadnju riječ. — Mi to odlično i ravloga; što bi stvar smatrali oni onoliko važnosti, kakvu su joj pridonio latinsko novino i latinsko, već sam, da nadim titatoljku predstavljuju stvar latinske u latinskoj jesi pa da ammilo, kako Tullijan, Flavijan, učinjenjem prigodom razprave Triglav-Brdš nisu nikta nadeli. Onda su u akviju dali Triglav, Tullijan, koji je bio uvršteno Hrvata, kako kakveg slavodobniličku, prema jednoduzještu, Danus slave govorido mondo, koji bi još više prizvodenjima znalo o ukutu miloka, kojeg je do jučer stajao, nego politički borbi, koju su stranke u Istri, a to avo zate, jer je bio obučen o nekrivim proglašenjem hinde da je javno uvršteno hrvatski narod i narodnost! Mi ovde ne možemo svej sud izredi o našoj stvari, jer su učeli u Imu Nj. Veličanstvu svoju reč, ali ipak možemo doneti todu razpravo, da svaki od naših titatoljkih usmogno prouđuti, koliko su opravdano ono sile, pogredje, koje je poručila vlasna vlastita na g. Antuna Bortola, glavneg avjedoka proti Camusu, prije i poslijem razprave i Dr. Marko Constantini, branitelj obučenjika, prigodom same razprave, bez da bi ga zato prodignuli ni riječi ne rad pozvao blo!

Opniamo već sada, da jo obučku po-dignulo državno odvjetništvo u Rovinju a gosp. Bortoda, da u otokoj otvari nije blo nego glavni avjedok.

Evo dakle, koliko nam je moguće krenuti, teđući razprave, kako su ju donile rovinjska škola i shabina Murko, kojemu je gosp. predsjednik dovršila tako lepo mjesto u dvorani — da je mogao suti svaku riječ.

Razprava držana je 18. p. m., sudobili su gg. Dr. Manticor, predsjednik, Dr. Spogna, Dossantos i Riomondo. Obtužbu, koju je glasila rad prestopka bunjenja javnog mire, predviđena u §. 305 K. Z. zastupao je državni odvjetnik Dr. D'anna. Branitelj obučenjika bio je Dr. Marko Constantini.

U obučku tvrdi se, da je Ruggoro Camus iz Pazina, dan 20. septembra, nalazeći se u družtvu od kakvih 60 osobah na galeriji obučinske dvorane, prigodom sjednice onog upravnog vježba zavuknuo: «Viva l'Italia, morte alla Croazia o fuori gli schiavoni», i pozivao takoder druge prisutne dižu u znak ruku, da to isto viđu.

Pošto bje proslana obučnica, zapita predsjednik obučenjika, dall je dujo rad sega je obučen, a on odgovori, da nije opotrijeti vičao ni on ni drugi na galeriji.

Druž. odje. — Ako nije nitko vičao, bit će vikall vil.

Obr. Nisam! — Al vi ste ipak priznali u izigrati, da ste zavuknuo «viva gli schiavoni».

Obr. Nije istina, sudač je to da napisati u zapljanik prem sam mu ja rekao, da toga nisam izustio.

Druž. odje. — Al zašto ste onda podpisali zapljanik?

Obr. Jer mi je sudač rekao, da to ne otgovore mojeg položaja.

Druž. odje. Poznate gosp. Bortoda i mislite li, da on ima razloge, da proti vam kreće svjedočiti?

Obr. Poznam ga i mislim, da neima razloge proti meni krivo svjedočiti.

Svjedok Ante Bortoda:

Predsjednik: Molim vas, da nam izprijevajete što znate o stvari dogodivšoj se dan 20. sept. u obučinskoj dvorani u Pazinu.

Svjedok. Ja sam predsjednik vježbi, i pošto se obučinstvo u predsjedništvu sjednicu nije lepo ponašalo, predložioš, da se drži tajna sjednica. — Nato je obučinstvo na galeriji pogolo mrmlijati. Ja zamolil ih za mir, al badava, zamolil ih opet, al opet badava; zato dignut sjednicu sa 10 minuta i odobriš u kapetanu traditi orniranu silu. Povrativ se, zamolil još jednom za mir, al nebuduš poslušan, dudom izprazniti galeriju.

Nato stopot i viša nastadeča ješ ješ a i ljudi izredene rječi: «Viva l'Italia, morte alla Croazia o fuori gli schiavoni». (Zvila ih je, smrt Hrvatskoj i van sa čuvati).

Pozvao ih na galeriju i opaziv, da je ova poslednja rječ iskustvo Ruggoro Camus, koji je u rukama mahao, pa zatim isto rječi i opovratio.

Predsj. Jeli sam Camus vičao ili još koji od prijatelja,

Svjedok. On anm.

Predsj. Kako to, da nije nitko drugi od avjednika bio one riječi? Ta ipak su ne pokrati van muznillig gg, nadetnik i blagajnik.

Svjedok. Ja znam, da sam još bio kao da bi jo učio i prekroko.

Predsj. Kako su ne ponosili stranke talijanske i olinske u Pazinu?

Svjedok. Da sad dostra dobro.

Predsj. Jeli vam bio predoran zapljanik?

Svjedok. Norjodam se.

Predsj. Ako se nejedalo toga, dato ne vježbi dal je sudio dno unestu u zapljanik u to što vi izjavio.

Svjedok. Jent.

Druž. odje. Kako je to, da sada vektito, da ste dali viški namogu Camusa a preto reči, da ste dali i drugih glasova?

Svjedok. I ostali na galeriji penavljahu isti rječi.

Druž. odje. Zašto je Camus dizao ruku kad je vičuo?

Svjedok. Za potaknuti i drugo da viču.

Branitelj. Tko je nastavio zapljanik sjednicu?

Svjedok. Ja.

Branitelj. Zadlo nisu u zapljaniku zabilježili oni uzkljil?

Svjedok. Minjati da to onamo nospadu.

Branitelj. Kako je to, da ste vi u predstragu rekli, da ste dali Camusu žetiri puti opovratiti one riječi a nuda velito, da jih je krenuo dva puta?

Svjedok. Zavuknuo je dva puta.

Branitelj. Molim g. predsjedniku, da mu prednici (ili rinfaccialargli) što je izkazno u predstragi.

Predsj. Čit. doljeti zapljanik, u kojem stoji, da je Camus vičao »tri ili četiri puta».

Branitelj. Ako je obučinstvo, kako sto izkazali u predstragi, vičalo zajedno sa Camusom, tad sto mornil štiti jedu koju riječ ne sumo one, koje je Camus žestito.

Svjedok. Nisam mogao razabrati nego one, koje je izrekao Camus.

Branitelj. Zadlo ste dali samo vi one riječi ne takodjer i ostali vičnici?

Svjedok. Jer au oni u onom času šetali po dvorani.

Branitelj. Jeli i vladin povjerenik žetno?

Svjedok. Onaj čas nije ga valjda bilo u dvorani.

Branitelj. Al našelik je bio, pa ipak nije došao nista.

Svjedok. Ja sam čuo one riječi.

Predsj. tuženiku. Što imato opaziti g. Bortoda?

Tuženik. Da je sve laž što govor.

Branitelj. Buduš da svjedok Bortoda tvrdi, da je tuženik izrekao upravo one riječi, zahtijevaju, da se pozovu na razpravu drugih 15 svjedokih, koji su se nešto na galeriji u velikoj blizini tuženika, (dakle 15 prijatelja Camusovih! Op. slagara) i koji bje mogli absolutno izklučiti, da je Camus izrekao one riječi. Opaziti nadalje, da mnogi od saslušanih svjedokih u predstragu izklučili one riječi, došim u doljetih zapljanika stoji, da ih nisu čuli.

Druž. odje. Pošto je tuženik sam priznau u predstragi, da je vičao »fuori gli schiavoni».

Druž. odje. Al zašto ste onda podpisali zapljanik?

Obr. Jer mi je sudač rekao, da to ne otgovore mojeg položaja.

opetujem da jo učvšno, da se pozivaju svi oni svjedoci.

Branitelj. Nu ako se se 15 svjedokih moći dokazati, da Camus nije vičao i potom, da je Bortoda krivo izkazao, zašto da se ih ne pozove? Tim više što se svjedoci izklučili ne rječi »fuori gli schiavoni».

Sud. Si pridržava odluku pošto budu saslušani pozvani svjedoci.

Svjedok Anselmo Cipic. Izjavljuju, da je bio na galeriji blizu Camusa, koji da je vičao »fuori gli schiavoni», ali ne »Viva l'Italia».

Predsj. svjedoku Bortodi. Kako je to, da ste vi štuli one rječi ovaj ne?

Bortoda. Jer je on od njihove stranke.

(Daleko slično.)

Za zlostavljanje rođa hrvatskoga

Za patnike all no mrtvoga.

Neka mašta drugdje mjesto imu, Neka Marko u Dividu¹ klima, Rodu s' hodo dubovnih pastira, Učitelju Iz slovenskih vira.

K. Srod moje tužno, ravljeno;

Sad si našla Fume otvoreno;

Groza hrvata, kada se brojt stade

Koju tluče rod hrvatski, jade.

F. Neka budi, mroga s' neće zgodit

Al Hrvati s' hode preporodit.

Svoje sljede narod već pozaje

Svetla zname lepe nadje daje;

Po otoku, Liburni slavoc;

I Frizinski zemlji starodavnoj

Cudesa se jesu pošljala,

Svetost narodna se je probudila.

Tko ne pozna Kastav vločiti?

Tko li da ne L'čer glasoviti?

Tko li Vrbnik, gnezdo sokolova,

Slavni jesto za naših djeđova?

Zur Puščadina zadaju lini biti?

Zadnja tma veselačišti?

K. Bolje i kasno učgo il nikada,

Al to uhvam da će biti sada;

Mihali bit će učeljala brig,

Da se onud na Slava ne rige,

Modulino veće ne spavaju,

Već poštovanje svoja neprodaju;

Promonture imaju jednoga

Kom je Ime on horn crnoga,

Neće on da znade za Hrvate,

Nedo on da diže srce brate,

U Pomoru bit će s' ta debla

Savilim da je u njem Matja pobre,

U Labinu od place Matija

Tallum lebko si navije,

Tako li tko po svih solih nača,

Da je vragije kojih mutnjava,

Al nehot je, moći avo se štuli,

Da se more učvijuto pini,

Narod se jo dobro probudio,

Rod to kroz rodoljubnem mlo.

Tako hodo Bogo svemogudi

I to kroz glas popovijedni,

Na novojšem dobro dođi mora,

Ali za dohrlim novjela je gora.

N. V.

* Divid u Puli (Arona). Narod po Istriju, da kraljevič Marko spava u njem, kada se on probudi na svojim baricom (Konjani), da da nam sluti lopati dani. Priobiteljnoj gornji ploči — sastavljeni po literarnim knjigama — uz molbu, da se ju nomadi na plošnici isto. Ured.

Razne vesti.

Obučinsko zastupstvo može biti raspisano... . . . Najdalje Sest učenjana poslje razpravu mora se načožiti novi izbori. §. 86 pokrajinskog zakona, članak XVI. drž. zakona 5. marta 1863. **Obučinsko zastupstvo u Istarskom** Biće je raspisano dan 5. avgusta 1885. Novi izbori biti niti danas obavljeni. **Zivio zakon!**

Imenovanje. Dolac austrologa kaptola u Puli, g. Iv. L. Cicca imenovan je prostom istog kaptola. — G. Jakov Žeben, upravitelj kurije u Rovinju imenovan je upraviteljom izpravljene župe u Humu.

Na grobu Sebastijana Rajčića! Već je nekoliko dana, da ona zemlja pokriva svim nam dobro poznatoga pomorskoga kapetana, Sebastijana Rajčića.

U jedan čas ga je nestalo predprošli putnik, na žalost jedinice sestre, koja je s njim prebiti, brata Kališta i mnogobrojne rodbine, prijateljih i zanaca.

Smrt ovakovih ljudi, pa ovako nezadana, mora da se košte svakog: arca. Zašto? Zato jer je pokojni naš Bastijan bio jedan od onih starinskih naših pomeraca, kojim dan za danom gine trag; onih dobrodočnih, iskrenih, ljudih nadje posljeti ljudi. A takav upravo hujša pok. Bastijan. — On se mravu nebi bio zamjero — ako nebi hvaleo i branec možda od vise svoje gospodare — a svakomu je bio u svaki čas na uslugu i pomoć, sanju ako mu je to moguće bilo!

Stazio je vazda postono a najposljednje i plomente tudićine, koji mu nisu uvjek njegove zasluge dostojno nepragivali već mu se dađa i neplimentiraju načinom osvottiti načinom, saljajući životih časovih života porugljive dorove. To ga je cirolo odveć režitilo, te nije to pogređe mogao nikad zaboraviti.

Plemnitljim pokazao se naš Bastijan nego li su oni, koji dolaze amo, da nas tubož opimene a trebali bi sami oplemenjena.

Dobri Sebastijan! Znao te tvoji iskreno opinjajući! Ovi redci su ti tomu dokaz Bog ti daš pekot duši!

U Voloskom, dne 25. Novembra 1886.

Razgovor u pjesmi medju Fijonom i Katon, na Puli.

F. Sestro mila, sestro nerodjena,

Če ti kad biti ili o stvarih promjena?

X. Sto me pišta li o stvarih kojih?

Z. Ti riješi li oduševit tuga!

Da neš narod tlačen ima biti

Prem je bio uček glasoviti!

K. Kako slobor, Hrvatske mlade,

Tuga je u srcu i velika nuda;

Potlačen je hrvatski narode,

Ali za to netreba zdraviti

Boljih dana i za njih biti

Al pobjeda neštežna naroda,

Prija pada Šerčanjskog roda,

Bit nežote, vilenjaka djevice,

K. Utrpi se, nije umro, spava

Kraljevič Marko, naša slava;

Zbudi se da se može vremena,

Skinut je nam težka vremena,

Jedna gorko, gdje je tebi nadal

Nije tebi u prsimu jadn.

Slovenska čitalnica u Trstu predstavlja slijedeće zabave tekom ove i početkom buduće godine:

1. na veler *Ilir.* dne 31. decembra 1886. zabavu s plesom. Početak u 9 i pol sati na večer.

2. u subotu, dne 15. januara 1887., ples.

3. u ponedjeljak, dne 4. februara 1887., ples sa tombolom.

4. u subotu, dne 12. februara 1887., veliki ples.

Početak plesovih bili će u 9 sati, na veler.

Nadalje obdržavati će se svake subote počasni decembrom u *čitalnjici* za bavne večeri bez naročita programa u 8 i pol sati na večer.

Gost, upejanji po kojem članu, dobro su došli.

Oddor.

Ispražnjeno mjesto. C. kr. finansijskoj ravnateljstvu u Tratu raspisuje jedno mjesto porezog ekskuratora za Princorje. Molbe, providjene potrebitim dokazom sposobnosti valja poslati redanomu ravnateljstvu za deseti čedan podatki od 28. novembra t. g.

Občinski izbori u Pomjanu raspisani su za 6. i 7. t. m. premda su se imali ophvati već mjesec dana prije.

Dne 6. hraniti će III. a dne 7. II. i I. tleto. Izborna borba mogla bi biti žestoka jer će — kako dužemo — vedma obdušenar ustatiti proti zadnjem učeniku i njegovoj stranki. Razlog tomu je to, što je zadnjak uzeo pod svoje okrilje občinsku točniku, koji, premda jedo slovenak, hajna, marci za Slovence kano i za inniži aneg. Občinari, okružni zadnjemu učeniku svoju lođu poručili, takođe, na kojegu se nije znao ili bio li rečit, premda blisko dosta puta i javno upozoren na to.

Oduševljeno od ekstremnih pozajmiskih obdušenih, da će se izabrati novo izstupstvo takovo mušlove, koji će tražiti svuda i svagdje korist obične i koji će oloniti i ljudi svoj rod i jezik nad sve.

Im Omiljena plau nam 28. nov.

1886. slijedeće: Nedio ne kas nego nočeće. Dne 22. t. m. izgubio se u "Bukarskoj", to je draga izmodju Koštreno i njevernog duka otoka Krka, jedan odvjetni tragedij (barka) dolazila iz Rieke kudi. Toga dana bilo je prilično hure, nu tragedij 1881. su snavim tim po običaju u jutro na Rieku. Pod vodom vratisa se sv. Lazaru jednoga. Govorilo se još tog vatera, da se je dočekao izgubio, nu držasmo to iščekljivo, ali kad tamu, na Škalot, oblastinio se to, jer o njem nema ni danas glava. Po evoj je prilično zajedno sa ljudima petonuo, u njem bijaku dotti muškarca jedna žena.

Ovaj žalostni dogodaj morao bi nas sve potaknuti, da učestujimo, da koje parobrodarsko društvo, na zapadne strane morske otoku podurimo avakdanju plavljivu. Isti dan govorio, muke su barkice dobro, a i ljudi vježbi parnor, ali kad (ponohito po zimi) u rločkom saljivoj bura zakuhu, tekko se jo i parobrodu, a kamo li barki uzdržati. Lanjsko je to godine bilo pokudalo parobrodarsko društvo *Sveti Ivo* i dr. s jednim parobrodom, nu taj je posljice druhu mjesecu nevjednom pretrst. Vele, da nije sa troškovim izluzio. Mi to vjerujemo, nu dalo bi se i tomu pomoli. Prije svega nebi se morallo veliko elene uderiti, jer naš dojvek, imade mnogo potrošiti radije barkom. S drugo strane, morala bi se dotičanom parobrodu pošta izvršiti, to bi mu to bila već jedna malena pripomoč. Ona svota, koja se trobi za prenos pošte iz Kraljevice do Gresa, nek se dade parobrod. Kad neusam da se nebi slične nešreće dogadjalo, već bi i pošta redovitije bila. Sad, dođe li naime komu koji veći svežanj, to mora dekati na Rieku dok je parobrod za Malinsku, što so dogodaja samo jednom na tjeđan, a ti, hoćeš li ga dignuti, moras sam po njem. Da je svaki dan parobrod, to bi prestalo. Po našem mnenju bilo bi za toj parobrod nevjedniji put ovaj: Odizlazak iz Krka u jutro ranu takunav Žrnograd, gdje bi dignuo poštu iz Gresa, Glavotok, gdje bi ukronio ljudi iz Poljicke i sv. Fuško podobeline, Malinsku, Omiljenu Kraljevicu, a napokon Rietu. Poslije podne odlazak iz Riete, takunav svu pomenuta mjeseca. Dok bi se nebi ljudi na parobrod narušili, trebalo bi malko vremena, a naužili bi se svakako, auk ih se nebi odmah na početku volikom okrenut omotajlo, Lleyd, koji jedno na tjeden Malinsku iz Riete takue, sigurno se neće povoljiti velikim dobitkom, budući go naš dojvek, makar bila većinkapogibelj, radje platiti barki 15—20 polet, ozbiljnost i vlastnost u radu,

nov., nego li parobrodu za 2 sata vožnje, 70 nov. Ako bi pakto sviljadi, koji danose na Rieku idu, šilj parobromom, to bi sigurno mogeo obstatit. Rekosno svoje mnenje, dopušćajući svakomu, da se ob ovom planu izjaviti, te ako može nas izpravi li popuni. Glavna je stvar, da dobijemo parobrod.

Junačstvo pažinskih civilizatora. Pod imenom lastovom primamo iz Pazina slijedeće redke:

Nedavno nastanju se u našem Pazinu neki Bohn, rodom Nemac a zastonar urar. Odmah pri njegovom dolasku bijela ga poznata pažinska svota oduvje maknuti. Nu novi urar nehtjeda toj svotji zadovoljiti zanjući, da se u Pazinu nastani, te da plaću dužal porez za svoj obrt i napokon, da se u nikoga ne pada, već jedino svoj posebno nastoji. Urar se daleko nemidi. Dobro — redi svota — kad nedost milom, moralom silom. Za nereda i našljili pripravno je u Pazinu uvek klinetžal i deriščadi — ostankuška edel' avljaš nulažduš se u službi pažinske gospoda.

Pročka radnja nalažio je g. Bohn u svojoj edionil nedjeljnoj prozori. Oko 11. anti u j. t. r. budi mu spomenuta "nobile gioventu tri velika kamena krov prozor u radionici a on imade Bogu zahvaliti, što se je na vremeni matkino, inači zlo po njega. Nu to nehje doni, "Našobudna omiljena plijuvala mu dužje vremena kroz prozor u radionici grdeći ga svakojeko. Stručan nebujša blizu niti da bih ga posvetio. Istag dan pođe urarov dedko vratiti po vodu. Osim da vrati na prug radionice, oteče mu silom vrđe to ga razlučišu na hiljadu komadina. Bio to dogodilo u uglednjem Pazinu uared bieha-danu. Ovakvi daju natreniru komandanti. Podnisi punskim gradnjištvu strmo ka za slijdu poduzeda ono stranku, koja je Pazinu toliko nazala i koja potiče vlastite mješove na toll divljakice korake. Sredom jo ova stranka kod van dogospodarstvu, te dobiti dužnost političku i občinsku oblasti. Ju maliko obuzduju te redu i pameti narode.

In Volog sola (vel. Ložnica) plau nam 30. pr. m. da su tamu vrlo svakodnevno raspisivali dne 28. pr. m. aranžirajući predavanje nadvojvodkinje Marije Terese, supruge nadvojvode K. Stjepana.

Mjentno svodenstvo služilo je svetušnu službu božiju a na koncu odjeljivano bi u ruke Božu hvalimo. Svodenstvo prihvataše občinsko zastupstvo sa nadionikom, udžbaji, školsku mladžad i mnogo posobišta puka. Nakon svakonevne svadenosti blisko blagoslovljeno deđo otučišće ih naši, koje nosi imo pređana nadvojvodkinje.

Na vodor fotoga dana pustalo se otmjenjujući društvo kod bankute, kod kojega se raspravljalo Njeg. Večernjim, cariskim obitelji, nadvojvodi i pređenoj mu stuprugu.

Nadvojvodkinja parodila je dne 28. pr. m. žensko stoto u Puli, odakle javljava, da našu obudivo u dobrom zdravlju.

Proročanstvo o vremenu za mjesec veloruj. Pomenuti franskozki prorok vremenu Metheu do lu. Držimo proročku za tokuši mjesec dobrodo prometno vremena. Od 1. do 3. kisan ili aneg. od 3. do 11. studenog vremeno isto tako u vremenu punog mjeseca od 11. do 18. kisan, autog vjetar. Skoro jednako vremenu imalo bi bilo od 18. do 25. Ja 25. do 31. proumjenjivo. U oba obođevanja vani cieli mjesec studenog vremena, nu najgoro imalo bilo od 1. do 10. Božićno blagdano sprovesti domu ujedog toga blizu pedi ili ognjišta po stanu.

Hrvatsko pripomočno društvo u Beču. Poticanjem vrloga hrvatskog otadbička g. dra. Emilia Amruša to je društvo upravo sada ustrojeno, a svih mu je podpmogati Hrvate, koji su trajno ili na neko samo vremeno u Beču, bez razlike vjere i staleža, imenuju pako mladež, koja se havi na bediški vježbi školnih. Društveni odbor razposlao je poziv narodu, što ga evo i mi pribuđemo:

Hrvatski narod

Hrvatom se u Beču pošlo za rukom ustrojiti pripomočno društvo, kojim se ima priskotiši u pomoć sve većima raslađenim broju Tvoje mladeži. Budući mi u domovinu delimamo na svom hrvatskom sveučilištu medicinsko-fakulteta, a ni viših tehničkih i trgovackih škola, i budući smo još na dve pola ruzjejkani, u odnošaju glede državljanih izplata još višom urođenju, to je unapred hrvatska mladež žalitože prisiljena, da pomaži i tudiša svakolišta. — Ali medj vlastišti izvan domovine ima ih i takovi, koji nijesu materijalno vrijedno obiskrbljeni, da se mogu svomu zvanju ozbiljno posvetiti, jer bleda i siromalost u mladeži ubiljuju svaku smrtonosnost djelovanja, avakiju svaku sramotnost u radu, s

toga oskudica pravoga i dubokoga znanja, stoga poimjankanje ozbiljnosti, trgovanje savješću i radi vječno borbe za obstanak gubitak energete i beznađnjosti.

Narode, do Tebe je, da nestane ovačkih nevaljih. Nađe li svojim vrednim slobodom, koji će Ti jednom na korist i dikući, pogibati kukavno u tudišnji bez ozbiljne krijeve. Tvoji će važniji sinovi za Tebe samo živjeti i umrijeti.

Znamo, da si i Ti žaljive stromačan, ali Tvoje je srce voliko, Tvoja je ljubav neizmjerna.

Ne uzdamo se dakle u negativu ved u Tvoje veliko srce, te držimo, da ćeš kroz si se zaureo dosad svom dušom za svaku plemenito djelo i ovaj put počinjati svoje velikodobje. S tog i na istem ogromnih svota, svak nek dade, za tu plemenitu svetu, što može. — Kamen do kamena palade, kad svak doprinese ma i najmanje, stvar će modi napredovati i mićemo doći do plemenita oči. Znači nađe, da će Ti eni sinovi, koje Ti svogim i na najmanjim prinosi jednom pomognuće, sve atostruko kašnju vratiti, podučavajući i ovještjujući Te. Olahkoti nam dakle svom priponosi rad neš, da uzmognemo poslije humanitarni i patriotski oči, koji mu preudim leđab.

Nuščemu hrvatskomu pripomočnomu društvu može pristupiti svaki Hrvat, a nađu je najvratio Šalja, da se i ostali Jugoždani s nama na tom polju napredita složno u hrvatskoj ljubavi i usajamnosti. U to imo Bog i Hrvati.

Dr. Emil Amruš, prodajnik, Dr. med. Ante Blažkinić, podprodajnik, Dr. med. Franjo Zbirkočevski, tujnik, Čavoglavi, filip, Josip pop Šenso, blagajnik, Gund, pl. Nikolić pop Riblješ, obornik, Franjo Vahšić, održnik, a

Preporučujemo i na svoju strano plemenito ovo poduzeće vokuhodjući. Društvo ima sastavljati od radovitih i posudržavajućih članovih. Prvi imaju 1. slednja svake godine doprinosti 3 for., drugi 5 for., treći 8 for., Prinosi suju se predsjednikom društva g. Dra. Emili Amrušu, Bož, Poliklansko 10. Tko bi želio može i nađem uredništveni poslati dočekli prinos a mi domo oduhor odproni.

Plodina Žona. Ovih danih rođala je na Rieci neka Žena Štiman, žena pišara u fabrički papira, trojko. Prvi, mužkarne, velik i jak dobio je na svetu okolo 10 satih na vodor, druga řenska muško slabija, okolo ponadi, a treti, mužkarne okolo 8 sata u jutro.

Nadi je, da da prva dvojica živiti i treti jo u pogliči.

Rodilja stoji dobro. Novorodjenočima dana su na krst Šimon Andrija, Žorček i Žvonimir.

Provodnost za pijance. Zastupnički kuća u Kodunju naduvina potvrdila je osnovnu zvuknu, kojom je ustanovljeno, da osoba, koja bi se opilo i nemoglo pješko kući idu, imada se kući dovesti u košljus na trošak kredmara, kojeg su iz zadnje dječice onu plomionu kapljicom izkupili. Prava bi sreda bila kod nas za pijance, da bi se i tukova provodnost ukazala te da njim moraju krediti i postolju badova odstupiti.

Knjizične vesti.

Nova brošura izlazila je nedavno u Beču nakladom Karla Gerolda pod noslovom: "Pol.", selino Vergangenheit, Gegenwart und Zukünft. (Puli, njegova prošlost itd.) Nepoznati pisan razdoblju je avu knjižicu u pot popljaljih govoreći o vojničkoj i tehničkoj vežnosti Pule, o zdravstvenih i klimatskim odnosašćima, o povijesti, statistici, o socijalnim odnosašćima, o crutzenom životu, o stanju radničkih itd. Najzanimljivije po naš jest peto poglavje, t.j. ono ob organizaciji Itare, kojim se modju ostalim nastojti dokazati potreba, da se usredotoči sve oblasti u Puli, to da se taj najvažniji grad proglaši glavnim gradom pokrajine. Cim prija vratišće dema se na ovu zanimljivu knjižicu, da ju razglobošimo potazući pred našim čitateljima.

Aranžka pripovijest Ivana Turgerjev. Preveo Miljan M. U Varaždinu nakladom J. B. Stellera, Clema nov. 40. Ova pripovijest slično ruskog romanopisa prvi je svezak slike, koja se e u Varaždinu izdavati pod noslovom: "Postolac u redovitih svezcima, po jedan svaki mjesec. Štrika sadržavat da samo pojedinstveno priznaje zabavne literature svih narodova, i simečno pak ruske, francuske i englezke." Tuziljanska lira

Ovaj je podvjet dostašan svake preporuke, radi svoje plamenite svrhe; ima služiti naime tomu, da u narodu budu ljubav k čitanju hrvatske knjige, i tako da se tudja knjiga, koja je mnoga hrvatska krajeva poplavila, malo po malo izlazi. Nadat se je, da će ova rođajstvo, pravo hrvatsko poduzeće, nad blagovoljna odziva i podporu, kol u krajšavim krogovlji, toli u sumom narodu, koju je posvećeno.

Rodnički glasnik. svati će se novi časopis, koji će početi izlaziti od nove godine u Zagrebu. Časopis, koji će zastupati interese hrvatskoga radničkoga staleža, izlaziti će ova putu na mjesec. Čine mu je za četvrt godinu 60 arč. Predstavljati prima g. Stj. Kunčić, Margaretska ulica br. 12, u Zagrebu.

Zvonimir, almanah. hrvatske omladine za godinu 1886. Izdati ga hrvat. akadem. društvo "Zvonimir" u Boču. U Zagrebu, knjigotiskarica Dragutina Kale 1886. Preporučamo što topilo svim prijateljima ljepe nade knjige, osobito našoj omladini ovoj krasnici knjige, proizvod to vedinom hrvatskoj svouđilišnici omladini.

Glasbeno pjevačko društvo (V. Vienaco) u nadbiskupskom sjemeništu u Zagrebu izdaje do abirk pjesama za 4 muške glave pod noslovom: "Slovenica L. L. C.". — Postoje no taj muzike sve lepše pjesme hrvatskih skladatelja, preporučiti društvo to djevojke svim prijateljima glasbu i pjesme, da ga izvoli. Ata voćna prigoliti i poduprijeti. — Člana je djelu 2. for. u. vr. a na radnino no baštu na same društvo. — Prodajenično.

NEAKU NAUKA.

Nova erat krunstra promišlja un, koja se može naditi dočekli putu na godinu i u dozvolje toliko puta. Golomj (plod) je veoma brađnat i teđan.

Voli, koji se pita, biva svaki dan za 700-1000 grama teđi. Za protivestvi jedno kilo teđne kod vola, treba 24-28 kilo dobrog svinja.

Kako da popraviš lošu vodu za pitje? U liter takova vodo uži 3-4 žlice crne studene kave, koju ima biti od samog kavnjog zrnja i prilično jaka. Takovo nitko ne bi htio voditi učinju dodaju nego li obična voda u k tomu čisti vodu ovi pogibeljnih tvarlja.

Doprinosica uprave.

Od 24.—30. novembra prilagođeno nam u mno predstavljati: Gg. B. J. Fejtulj — S. N. Kralj — dr. Z. J. Z. Zagreb — S. J. Fejtulj aži u dne 1. dec. godinu. — M. M. Nova B. Š. za godinu 1885 i 186 i pol 87. — D. B. v. Matić za i za držatelo do konca god. — F. P. Krajević za 1. izlazak do konca god. — S. G. Klaić za 4. izlazak do konca god. — L. J. Klaić za 1. izlazak do konca god. — J. J. Oprtalj za 1. izlazak do konca god. — S. J. Pintar za 1886 i 186. — G. P. Monopaderno za 1. izlazak do konca god. — M. Monopaderno for. 1. 20. — T. G. Zagreb i P. J. Poslak, Dobrot. — Gg. J. A. B. Barban; J. K. Medulin; B. P. Sv. Petar. Dobit doček!

Zahvala.

Veleučeni g. Vjekoslav Spinčić, c. ka. Školski nadzornik, itd. podaravao je ovu učionu sa više liepih knjigama, na čemu mu se podpisani naytoplje zahvaljuje.

Brgud, 28. studenoga 1886.

Fran Rubeša, učitelj.

Lutrijski brojevi
dne 27. novembra.

Boč	1	16	85	23	72
Gradač	48	82	88	0	4
Temešvar	88	80	22	32	47
Innsbruck	9	2	62	70	83

dne 1. decembra.

Brno 50 49 76 86 78

Tršćanska burza

dne 1. decembra.				
Austrileka pop. ronja for.	84.10	do for.	84.25	
Ugarska *	94.10	*	94.25	
Ista u zlatu 4%	105.80	*	105.40	
Dionice nar. banke	878	*	878	871
* kredit-banke	297.25	*	298.	
Talijanska renta	100.1%	*	100.1%	
London 10 krah	125.25	*	125.50	
Napoleoni	9.06	*	9.08	
C. kr. cokin	5.89	*	5.00	
Državne marke	61.60	*	61.75	
Ista francuska	49.75	*	50.—	
Talijanska lira	49.60	*	49.60	

